

ENTARTETE KUNST, avagy az elfajzott művészet

PROGRAM

2023. szeptember 19.

9:30-10:00 Megnyitó

Rumbach zsinagóga

Budapest,
Rumbach Sebestyén u. 13

Köszöntő:

Kiss Henriett,
a Rumbach zsinagóga igazgatója.

Beszédet mond:

Grósz Andor,
a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének elnöke,
Gyenge Zoltán,
a Szegedi Tudományegyetem Bölcsész-és Társadalomtudományi Karának dékánja,
Balázs Gábor,
az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem általános rektorhelyettese.

I. Nordau

Szekcióvezető: Pléh Csaba

Helyszín: Díszterem

- 10:00-10:20 | Vajda Mihály: Entartete Kunst
10:20-10:40 | Gyenge Zoltán: A sematizmus művészete, a művészet sematizmusa
10:40-11:00 | Ujvári Hedvig: Max Nordau Entartungjának helye kora szellem- és fogalomtörténetében
11:00-11:20 | Bolgár Dániel: Nordau Miksa és a magyarok
11:20-11:40 | Fenyves Katalin: Elméletalkotóból kortűnet: Max Nordau a késő modern tudományos diskurzusban
11:40-11:55 | vita

Szünet (11:55-12:10)

III. Művészettörténet 1.

Szekcióvezető: Gábor György

Helyszín: Díszterem

- 15:00-15:20 | Basics Beatrix: Az „elfajzott művészet” jegyzék – Victoria & Albert Museum
15:20-15:40 | Toronyi Zsuzsanna: Az „elfajzott művészet” és a zsidó múzeumok
15:40-16:00 | Mélyi József: Az elfajzás továbbélése Viták az absztrakcióról a háború utáni Németországban
16:00-16:20 | P. Szűcs Julianna: A pellengérré állított (mű)tárgy önvédelmi stratégiája
16:20-16:35 | vita

Szünet (16:35-16:50)

II. Pszichológia

Szekcióvezető: Vajda Mihály

Helyszín: Díszterem

- 12:10-12:30 | Pléh Csaba: A modern művészet értelmezése a mai naturalista pszichológiákban
12:30-12:50 | Sándor Klára: A nyelv elfajzásának lehetőségei
12:50-13:10 | Széplaky Gerda: A művészetben rejlt hatalmi potenciálról
13:10-13:30 | Faludy Judit: Pain-taking ceramic
13:30-13:45 | vita
Ebédszünet (13:45-15:00)

IV. Művészettörténet 2.

Szekcióvezető: Gyenge Zoltán

Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 16:50-17:10 | Boros Gábor: „Vence foglya” és a robusztus kecskeláb
17:10-17:30 | Sasvári Edit: Harc a diskurzus uralásáért – Tradicionalisták és modernek konfliktusa a koalíciós években
17:30-17:50 | Hajdu István: Tiltás és kötés
17:50-18:10 | Véri Dániel: „Biboldó mosakszik”: zsidó identitás, antiszemitizmus és államhatalom az 1960-as években
18:10-18:25 | vita

2023. szeptember 20.

I. Vallás

Szekcióvezető: Radnóti Sándor
Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 10:00-10:20 Balázs Gábor: Politikai és vallási blaszfémia a modern izraeli és zsidó művészetben
- 10:20-10:40 Gábor György: Elfajzott világ, elfajzott test – A zsidó és az elzsidósodott világ fiziognómiája a középkor vizualitásában
- 10:40-11:00 Peremiczky Szilvia: A vallás színrevitele – A vallás és a vallási élet színpadi ábrázolásának problémái a kortárs izraeli színházban
- 11:00-11:20 Kisantal Tamás: Ábrázolhatóság és „képtilalom” a holokauszt művészetében
- 11:20-11:35 vita

Szünet (11:35-11:50)

II. Vizuális művészet 1.

Szekcióvezető: Szilágyi Ákos
Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 11:50-12:10 Radnóti Sándor: Entartung és absztrakció
- 12:10-12:30 Weiss János: A politikum esztétizálása
- 12:30-12:50 Schwendtner Tibor: Heidegger és Paul Klee
- 12:50-13:10 Czeglédi András: Értésítjük arról, hogy meghalt
- 13:10-13:25 vita

Ebédszünet (13:25-15:00)

III. Vizuális művészet 2.

Szekcióvezető: Balázs Gábor
Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 15:00-15:20 Szilágyi Ákos: A formalizmus mint a sztálini korszak "elfajzott művészete"
- 15:20-15:40 Báron György: „Elfajzott” és elfajzott művészet
- 15:40-16:00 Gelencsér Gábor: Közös nevező A Horthy- és Rákosi-korszak politikai filmjeinek ikonográfiája
- 16:00-16:15 vita

Szünet (16:15-16:30)

IV. Irodalom

Szekcióvezető: Weiss János
Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 16:30-16:50 Szőnyi György Endre: Magyar ezoterikus gondolkodók 'elfajzottá változtatása' 1948 után: Hamvas Béla & Co.
- 16:50-17:10 Deczki Sarolta: Petri-apokrifok
- 17:10-17:30 Valastyán Tamás: A tér relatív interioritása a Kafka fiában
- 17:30-17:50 Gyimesi Timea: Az elfajzott látásmód mint kortárs írói program, avagy Marie Darrieussecq „életrajza” Paula Modersohn-Beckerről
- 17:50-18:10 vita

2023. szeptember 21.

I. Eszmetörténet

Szekcióvezető: Rugási Gyula
Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 10:00-10:20 | Borbély Gábor: Szörnyek a széleken
10:20-10:40 | Földényi F. László: Elfajzott művészet –
elfajzott gondolat
10:40-11:00 | Csunderlik Péter: „Mintha trágyát
szervíroztak volna” – A Tanácsköztársaság
kultúrpolitikájának recepciója az 1919 utáni
ellenforradalmi irodalomban
11:00-11:20 | Nagy Márta: A szólás szabadsága versus (?)
művészi önkifejezés szabadsága
11:20-11:35 | vita
Szünet (11:35-11:50)

II. Zene

Szekcióvezető: Borbély Gábor
Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

- 11:50-12:10 | Pintér Tibor: „...Kéjes és kegyetlen emberek
szórakoztatása...” – A kasztrált operaénekesek
esztétikai és morális megítélése a XVII-XVIII.
századi európai kultúrában
12:10-12:30 | Péteri Lóránt: A „felejthetetlen” és az „időszerűtlen”
Gustav Mahler zenéje és emlékezete a magyar
nyilvánosságban, 1920–1958
12:30-12:50 | Rugási Gyula: A zene birodalma – a
birodalom zenéje
12:50-13:05 | vita
Ebédszünet (13:05-15:00)

Kerekasztal-beszélgetés

Helyszín: Tennen terem (2. emelet)

Létezik-e elfajzott művészet, s ha igen, hogyan lehetséges ez?

A beszélgetés résztvevői:
Ascher Tamás, Kornis Mihály és Tompa Andrea.

A beszélgetést vezeti:
Földényi F. László.

A konferencia záróprogramja
2023. szeptember 21. 19 óra

OMIKE KONCERT

Elfajzott zene A harmadik birodalom betiltott zenéje

Műsor:

Hanns Eisler: Suite Nr. 2 op. 24
(a Niemandsland c. film zenéjéből)
Paul Hindemith: Der Schwanendreher
Maxim Rysanov - brácsa

Irodalmi rész:

Örkény István: In memoriam Dr. K. H. G.
Valamint részletek korabeli újságcikkekből.
Felolvassa: Mácsai Pál
Szerkesztette: Bíró Kriszta

Erwin Schulhoff: Szvit kamarazenekarra, Op. 37
A nap betűje: gimel

Kurt Weill: Kalóz Jenny dala – a Koldusoperából
Kurt Weill: Bilbao-dal – a Happy End című musicalből
Kurt Weill: Panamai szvit
Kurt Weill: Ballada a vízbefúlt lányról – a Berliini rekviemből
Kurt Weill: Matróztangó – a Happy End című musicalből
Nora Fischer (szoprán)

Közreműködik:

Fischer Iván és a Budapesti Fesztiválzenekar zenészei

Jegyváltás a koncertre:

https://www.jegy.hu/program/omike-koncert-elfajzott-zene-a-harmadik-birodalom-betiltott-zeneje-151304/1028230?fbclid=IwAR2T6JzLI53lh8YiGWr2Q4ffxXutCxn8OEY4yYjllfKBwvllM9dE2n9KCg_

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ
ZSIDÓ EGYETEM
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY
UNIVERSITY OF JEWISH STUDIES
בית מדרש לרבנים
אוניברסיטה ללימודי היהדות בהונגריה

תרל"ח 1877

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCÉSZET- ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KAR

MAZSIHISZ
a változó világra nyitott zsidóság